

BREND TUSHUNCHASI VA BRENDNING DIZAYNDAGI O‘RNI**S.R.Mamatqulova****S.M.Zokirva***Farg‘ona davlat texnika universiteti***Mamatqulova Saida Raxmatovna**

ORCID: 0000-0003-1367-7013

e-mail: saida.mamatqulova.1989@gmail.com

S.R.Mamatqulova S.M.Zokirva - “Brend tushunchasi va brendning dizayndagi o‘rni”

С.Р.Маматкулова, С.М.Зокирова – «Понятие бренда и роль бренда в дизайне»

S.R.Mamatqulova, S.M.Zokirova – “The Concept of a Brand and the Role of a Brand in Design”

Annotatsiya: *Ushbu maqolada brend tushunchasi va uning zamonaviy dizayn jarayonidagi o‘rni tahlil qilinadi. Brendning identifikatsiya vositasi sifatidagi ahamiyati, uning vizual elementlari – logotip, rang, tipografiya va kompozitsiya orqali shakllanishi yoritiladi. Shuningdek, dizayn jarayonida brendning kommunikativ va estetik funksiyalari, iste‘molchilar ongiga ta‘siri hamda bozor raqobatbardoshligini oshirishdagi roli ko‘rib chiqiladi. Zamonaviy texnologiyalar va marketing strategiyalari asosida brend dizaynini rivojlantirish yo‘nalishlari tahlil qilinadi. Maqola brend va dizayn uyg‘unligi orqali mahsulotning qiymatini oshirish imkoniyatlarini ochib beradi.*

Kalit so‘zlar: *brnd, dizayn, branding, logotip, vizual identifikatsiya, rang, tipografiya, marketing, iste‘molchi, imidj*

Аннотация: *В данной статье анализируется понятие бренда и его роль в современном процессе дизайна. Рассматривается значение бренда как средства идентификации, а также формирование его визуальных элементов — логотипа, цвета, типографики и композиции. Кроме того, изучаются коммуникативные и эстетические функции бренда в процессе дизайна, его влияние на сознание потребителей, а также его роль в повышении конкурентоспособности на рынке. Анализируются направления развития бренд-дизайна на основе современных технологий и маркетинговых стратегий. В статье раскрываются возможности повышения ценности продукта за счёт гармоничного сочетания бренда и дизайна.*

Ключевые слова: *бренд, дизайн, брендинг, логотип, визуальная идентификация, цвет, типографика, маркетинг, потребитель, имидж*

Abstract: *This article analyzes the concept of a brand and its role in the modern design process. It examines the importance of a brand as an identification tool and explains how its visual elements—logo, color, typography, and composition—are formed. The study also explores the communicative and aesthetic functions of a brand in the design process, its impact on consumer perception, and its role in increasing market competitiveness. The development directions of brand design based on modern technologies and marketing strategies are analyzed. The article reveals how the integration of brand and design can enhance product value.*

Keywords: *brand, design, branding, logo, visual identity, color, typography, marketing, consumer, image*

Kirish: Bugungi global iqtisodiyot sharoitida brend tushunchasi mahsulot va xizmatlarni ajratib turuvchi muhim omillardan biriga aylangan. Bozorning kengayishi va raqobatning kuchayishi natijasida kompaniyalar o‘z mahsulotlarini nafaqat sifat, balki vizual va emotsional jihatlar orqali ham ajratishga intilmoqda. Shu nuqtai nazardan dizayn brendni shakllantirishda asosiy vositalardan biri hisoblanadi. Dizayn orqali brendning tashqi ko‘rinishi yaratiladi, uning qadriyatlari va g‘oyalari iste’molchiga yetkaziladi. Brend va dizayn o‘zaro chambarchas bog‘liq bo‘lib, ular birgalikda mahsulotning bozor muvaffaqiyatini ta’minlaydi. Shu sababli brend tushunchasini va uning dizayndagi o‘rmini o‘rganish muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega.

Nazariy qism: Brend tushunchasi zamonaviy marketing va dizayn nazariyasining markaziy kategoriyalaridan biri hisoblanadi. Brend bu nafaqat mahsulot yoki xizmat nomi, balki iste’molchi ongida shakllangan tasavvurlar, his-tuyg‘ular va assotsiatsiyalar majmuasidir. Brend mahsulotni boshqa raqobatchilardan ajratib turadi va unga o‘ziga xos qiymat beradi. Shu sababli brendni yaratish va rivojlantirish jarayonida dizayn muhim rol o‘ynaydi. Avvalo, brendning asosiy komponentlarini ko‘rib chiqish zarur. Brend nomi, logotip, ranglar palitrasi, tipografiya va grafik elementlar uning vizual identifikatsiyasini tashkil etadi. Ushbu elementlar orqali brendning xarakteri, qadriyatlari va maqsadlari ifodalanadi. Masalan, minimalistik dizayn oddiylik va zamonaviylikni bildirsa, murakkab dizayn an’anaviylik va boylikni aks ettirishi mumkin.

Logotip brendning eng muhim vizual belgisi hisoblanadi. U qisqa va aniq shaklda brend mohiyatini ifodalaydi. Yaxshi ishlab chiqilgan logotip iste’molchilar ongida tezda esda qoladi va brendni tanib olishni osonlashtiradi. Logotip dizaynida soddalik, moslashuvchanlik va universallik muhim ahamiyatga ega. Ranglar brend dizaynida muhim psixologik ta’sirga ega. Har bir rang ma’lum bir hissiyotni uyg‘otadi. Masalan, ko‘k rang ishonch va barqarorlikni,

qizil rang esa energiya va ehtirosni ifodalaydi. Shu sababli brend yaratishda rang tanlash strategik ahamiyatga ega. Ranglar kombinatsiyasi brendning umumiy kayfiyatini belgilaydi va iste'molchiga ma'lum signal beradi.

Tipografiya ham brend dizaynining muhim elementidir. Harflar shakli va uslubi brendning xarakterini ifodalaydi. Masalan, serif shriftlar an'anaviylikni, sans-serif shriftlar esa zamonaviylikni bildiradi. To'g'ri tanlangan tipografiya brendning o'qilishi va qabul qilinishini yaxshilaydi. Brend dizaynida kompozitsiya elementlarning joylashuvi va uyg'unligini belgilaydi. Muvozanat, kontrast, ritm va proporsiya kabi tamoyillar dizaynning samaradorligini oshiradi. Yaxshi tashkil etilgan kompozitsiya brend xabarini aniq va tushunarli yetkazadi. Zamonaviy dizaynda brending jarayoni faqat vizual elementlar bilan cheklanmaydi. U foydalanuvchi tajribasi (UX) va interfeys dizayni (UI) bilan ham chambarchas bog'liq. Raqamli platformalarda brendning vizual ko'rinishi va funkcionalligi birgalikda ishlaydi. Shu sababli dizaynerlar foydalanuvchi ehtiyojlarini hisobga olgan holda brendni yaratadilar.

Brendning dizayndagi o'rni uning kommunikativ funksiyasi bilan ham belgilanadi. Dizayn orqali brend o'z g'oyalarini va qadriyatlarini iste'molchiga yetkazadi. Masalan, ekologik toza

mahsulotlar yashil ranglar va tabiiy elementlar orqali ifodalanadi. Shu tariqa dizayn brendning kommunikatsiya vositasiga aylanadi. Bozor raqobati kuchaygan sari brend dizaynining ahamiyati yanada ortib bormoqda. Iste'molchilar ko'plab mahsulotlar orasidan tanlov qilishda ko'pincha vizual ko'rinishga e'tibor beradilar. Shu sababli kuchli brend dizayni kompaniyaga ustunlik beradi. Innovatsiyalar ham brend dizaynida muhim rol o'ynaydi. Yangi texnologiyalar, masalan, sun'iy intellekt va raqamli dizayn vositalari brend yaratish jarayonini yanada samarali qiladi. Dizaynerlar yangi texnologiyalar yordamida interaktiv va dinamik brend elementlarini yaratish imkoniga ega bo'lmoqdalar.

Brend dizaynining yana bir muhim jihati uning moslashuvchanligidir. Zamonaviy brendlar turli platformalarda – bosma mahsulotlar, veb-saytlar, mobil ilovalar va ijtimoiy tarmoqlarda bir xil identifikatsiyani saqlab qolishi kerak. Shu sababli brend dizayni universal va moslashuvchan bo'lishi zarur. Milliy va madaniy elementlarni brend dizayniga kiritish ham muhim ahamiyatga ega. Bu brendni o'ziga xos qiladi va mahalliy bozorda muvaffaqiyat qozonishiga yordam beradi. Shu bilan birga global bozorda ham madaniy xilma-xillikni aks ettiradi. Xulosa qilib aytganda, brend dizayni murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, u marketing, psixologiya va san'atning uyg'unlashuvidan iborat. Dizayn orqali brendning identifikatsiyasi shakllanadi, uning qiymati oshadi va iste'molchilar bilan mustahkam aloqa o'rnatiladi.

O‘zbek ipak va adras matolaridan tayyorlangan zamonaviy liboslar brendi.

O‘zbekistonda ishlab chiqarilgan zamonaviy denim (jinsi) kiyimlar brendi. O‘zbek hunarmandchiligi va zamonaviy modani uyg‘unlashtiradi

Azúcar
morena

REPOSTERÍA

Milliy ipat (adras) matolarini zamonaviy dizayn bilan birlashtiruvchi o‘zbek ayollar kiyimlari brendi.

Xulosa: Brend tushunchasi zamonaviy iqtisodiyot va dizayn tizimining ajralmas qismi hisoblanadi. U mahsulot yoki xizmatni boshqa raqobatchilardan ajratib turuvchi muhim identifikatsiya vositasi bo‘lib xizmat qiladi. Dizayn esa brendni shakllantirish va uni iste’molchiga yetkazishda asosiy vosita hisoblanadi. Brend dizayni orqali mahsulotning vizual ko‘rinishi yaratiladi, uning qadriyatlarini va g‘oyalari ifodalanadi. Rang, logotip, tipografiya va kompozitsiya elementlarining uyg‘unligi brendning jozibadorligini oshiradi va iste’molchilar ongida mustahkam o‘rin egallashiga yordam beradi. Zamonaviy texnologiyalar esa bu jarayonni yanada rivojlantirib, innovatsion yechimlar yaratish imkonini bermoqda. Shunday qilib, brend va dizayn o‘zaro chambarchas bog‘liq bo‘lib, ular birgalikda mahsulotning raqobatbardoshligini oshiradi, iste’molchilar ishonchini mustahkamlaydi va kompaniyaning bozordagi muvaffaqiyatini ta’minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Kotler, P., & Keller, K. L. (2016). Marketing management (15th ed.). Pearson. <https://www.pearson.com>

2. Wheeler, A. (2018). Designing brand identity: An essential guide for the whole branding team (5th ed.). Wiley. <https://www.wiley.com>
3. Aaker, D. A. (2014). Building strong brands. Free Press. <https://www.simonandschuster.com>
4. Keller, K. L. (2013). Strategic brand management: Building, measuring, and managing brand equity (4th ed.). Pearson. <https://www.pearson.com>
5. Healey, M. (2019). What is branding? Laurence King Publishing. <https://www.laurenceking.com>
6. Neumeier, M. (2006). The brand gap: How to bridge the distance between business strategy and design. New Riders. <https://www.pearson.com>
7. Brown, T. (2010). Change by design: How design thinking transforms organizations and inspires innovation. HarperBusiness. <https://www.harpercollins.com>
8. Ambrose, G., & Harris, P. (2015). Design basics. Bloomsbury Publishing. <https://www.bloomsbury.com>
9. Best, K. (2010). The fundamentals of design management. AVA Publishing. <https://www.bloomsbury.com>
10. Gobé, M. (2001). Emotional branding: The new paradigm for connecting brands to people. Allworth Press. <https://www.skyhorsepublishing.com>